

ારસી નાટક મંડળી

મીઠા જ઼હર

મહાગુરૂ શેકસપીયરના
સિમ્બેલીન નામે નાટકપરથી કમ્પનીના મુનશી
નારાયણપ્રસાદ બેતાબ દેહલવી
એ
રચેલા ખેલના ગાયનો
છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર
પારસી નાટક મન્ડળીના માલેકો.

મુંબઈ:
કોટ, હીયર રોડપર ગુજરાતી સમાચાર છાપખાનામા કેખ
સરૂ માણેકજી બરજોરજી મીનોચેહેરહોમજીએ છાપ્યુ.
૧૯૦૬.

કીંમત ત્રણ આના.

નાટક પાત્રો.

પુરૂષ પાત્રો.

શેકસપીયરનાં નામો.	ઉરદુ નામો.	
સિમ્બેલીન	શાહ નસીરૂદ્દીન	બ્રીટાનીઆનો બાદશાહ.
ક્લોટન	ખુદ પસંદ	રાણીના પેહલા ઘરનો મુર્ખ દીકરો
લિઓનીટસ-પોસથ્યુમસ	ફીરોજ	હબીબાનો ભરથાર.
બિલેરીઅસ	ફતેહજંગ	શાહથી નારાજ થયેલો સિપાહસાલાર જે શાહના બે છોકરાઓ ચોરી આજાદ નામ ધારણ કરી પહાડોમાં રહ્યો છે.
ગાઈડીરીઅસ આરવીરેગસ	જાફર મુજફ્ફર	શાહના ચોરાયલા બે દીકરા
૬ ફિલેરીઓ	અબદુર્રહીમ	રોમનો અમીર. ફીરોજના પીતાનો મીત્ર
કેઅસલુશીઅસ	દિલેરજંગ	રોમી લશકરનો સેનાધિપતિ.
ઈએચીમો	અલીમ	રોમનો એક અમીર.
પીસેનીઓ	વફાદાર	ફીરોજ તરફ સારી લાગણી ધરાવનાર શાહી મેહલનો જુનો નોકર.
કોરનીલીઅસ	મહમુદ હસન	રાજવૈદ.

વધારેલાં પાત્રો.

મીયાજી	એક ભોળો છોકરા ભણાવનાર.
કિમ્મા નિમ્મા ટિમ્મા	સોનેરી ટોળીવાળા શહેરના છટેલા બદમાશો.
ચુન્ના મુન્ના	સોનેરી ટોળીવાળાઓના બે ચાલતા હથીયારો.

સ્ત્રી પાત્રો.

શેકસપીયરનાં નામો.	ઉરદુ નામો.	
ક્વીન.	મલેકા	શાહ નસીરૂદ્દીનની કપટી રાણી ખુદ પસંદ નીમા.
ઇમોજન	હબીબા	શાહ નસીરૂદ્દીનની મરનાર સ્ત્રીને પેટની દીકરી, ફીરોજની પરણેતર.
હેલન	અબ્બાસી	હબીબાની દાસી.

વધારેલાં સ્ત્રી પાત્રો.

અમીના	હબીબાની દાસી.
અધી	ગીયાજીની સ્ત્રી.

મેહમાનો, સિપાહીઓ, નોકરો, ચોબદાર, દેવ, એલચી, દાસીઓ શણગારો, ઇત્યાદી.

અંક ૧.—પ્રવેશ ૧.

બગીચામાં બારાદરી.

હબીબા પોતાના દેશનિકાલ થયેલા પતિના શોકમાં પ્રાર્થના કરતી દેખાય છે, જ્યાં બાદશાહી હુકમથી દેશપાર થયેલો તેનો પતિ ફીરોજ છેલ્લી ભેટ કરવા આવે છે. પ્રેમ નિભાવવાનાં અરસપરસ વચનો લેવાયાં પછી ફીરોજ એક કંગન તેણીને પેહરાવે છે અને તેને સંભાળથી રાખવાની ભલામણ કરે છે. હબીબા પણ ફીરોજને તેવીજ તાકીદ કરી એક વીંટી યાદગારી તરીકે આપે છે. કપટી રાણી આવી ફીરોજ સાથે તાના જનીની વાતો કરે છે એટલામાં બાદશાહ આવી ફીરોજને અપમાન કરી કહાડી મુકે છે. હબીબાને પોતાના પ્યારાને ભૂલી જવા ધમકાવે છે પણ તેણી દ્રઢપણે પોતાનાં વચનોને વળગી રહે છે. શાહ કંટાળી રાણીને હુકમ કરે છે, કે જ્યા સુધી હબીબા ફીરોજને ભૂલી ખુદ પસંદ સાથે લગ્ન કરવાને-પર ન થાય ત્યાં સુધી પોતાના (રાણીના) તાબામાં નજરકેદ રાખવી. કપટી રાણી હબીબાને ખુદ પસંદ સાથે જોડવાના હેતુથી પટાવે છે.

૧.—૨.

રસ્તો.

આઇતાપર કોઇદું મારનાર છટેલા ક્રિમ્મા નિમ્માનો મિલાપ થાય છે. વગર મુડીના ધંધાની દુકાન ઉઘાડવાની ગોઠવણ કરે છે. ખરીદાર તરીકે મૂર્ખરાજ ખુદ પસંદને પસંદ કરે છે. ખુદ પસંદ આવી લાગે છે તેને બનાવી હબીબા કરતાં ખૂબસુરત સ્ત્રી મીયાજી સાહેબના ઘર પછવાડે રહે છે તેને દેખાડવાનો વાયદો કરી ખેરવે છે. આવા મોટા કુલને ફાંસવા માટે કંઇ ખરચ ખૂટણ કરવા થોડા રૂપીયા મેળવવાની ક્રિમ્મો ચીન્તા કરે છે. નિમ્મો મીયાંજી સાહેબ પાસે ચાર હજાર રૂપીયા છે તેને ફાંસવ ભલામણ કરે છે. એક છોકરાને સબજપરી બનાવી ખુદ પસંદ તેમજ મીયાંજી બન્નેને સબ્જ બાગ દેખાડવાની ગોઠવણ કરી છુટા પડે છે.

૧.—૩.

મહેલ.

રાણી, શાહી હકીમ મહમૂદ હસન પાસે પ્રથમ બનાવવા કહેલી ઝેરી દવા માગે છે. હકીમ એ પ્રપંચી રાણીના દુર્ગુણોને ધિક્કારતો હોવાથી એવી ગોળીઓ આપે છે કે જેના ખાવાથી માણસ થોડીવાર મુરદા જેવો બની જાય પણ શુધમાં આવવા પછી બમણી શકતી મળે. રાણી હકીમને વિદા કરી દવા અજમાવવાની ફીકર કરે છે. વફાદાર આવે છે તેને તે ગોળીઓની વખાણ કરી આપે છે અને હબીબાને ખુદ પસંદ સાથે પરણાવવામાં મદદ કરે તો મોટાં ઇનામની લાલચ દેખાડી જાય છે, વફાદાર તેણીપર ધિક્કાર નાંખે છે

૧.—૪.
દીવાનખાનું.

અમીર અબદુરરહીમને ત્યાં ફીરોજની મેહમાનદારીનો જલસો છે જ્યાં આશકો વિષે તકરાર થતાં અલીમ હબીબાને બદકાર સાબિત કરવાનું બીડું ઉપાડે છે જો તે હારે તો પોતાનું માથું કપાવે અને જીતે તો ફીરોજ તેની ગુલામી કરે એવી શરત થાય છે. સાચો પ્રેમી ફીરોજ હબીબાપર એક બલામણપત્ર અને નીશાની તરીકે પોતાની પ્યારીએ આપેલી વીંટી આપે છે.

૧.—૫.
મીયાંજી સાહેબનું ઘર.

મીયાંજી સાહેબ અને તેઓની આંધળી બીબીની સંસારી ખટપટ વચ્ચે નિમ્મો ખુદ પસંદને શાગીર્દ કરવાને બહાને લાવે છે. મીયાંજી સાહેબ અંદર જાય છે કે ગોઠવણ મુજબ બારણાની ફાટમાંથી પાછળ સબજપરીનાં લીબાસમાં ઉભેલો છોકરો બતાવે છે. બેવકૂફ ખુદ પસંદ આશક બની મળવા માટે નિમ્માને કહે છે, છટેલ નિમ્મો એક કાગલ નાંખે છે જે જીન્નાતી અક્ષરોનો હોવાથી કરામતશાહ વલી (૯મા નિમ્મા નો ટિમ્મા નામનો જોડીયો) પાસે વંચાવવા ખુદ પસંદને લઇ જાય છે.

૧.—૬.
રાજમહેલ.

અલીમ હબીબાને ફીરોજનો પત્ર આપી કપટની જાળ પાથરે છે પતિવ્રતા હબીબા ખિજવાઇ તેનીપર ફિટકાર વરસાવા શાહને બોલાવવા વફાદારને બુમ પાડે છે. હીચકારો અલીમ તેણીને બેહેન કહી ફીરોજની આપેલી વીંટી દેખાડી પોતાને તેના કેહેવાથી અજમાવવા આવેલો નીરપરાધી ઠરાવી પોતાની એક કીમતી પેટી એક રાત સાચવવાની વિનતી કરે છે. ભોળી હબીબા તે પોતાના સૂવાના ઓરડામા મોકલી દેવા કહી વાલી જાય છે

૧.—૭.
સયરગાહ. (ફરવાની જગ્યા)

ભાડુતી કપડાં અને જાઠા દાગીનાથી નવાબ બનેલો ક્રિમો મીયાંજી સાહેબને મલે છે અને પોતાની એકજ એક બહેન જે ત્રણ કરોડ રૂપિયાની વારિસ છે તેનાં સંબંધમાં કંઇ વાત કરવી છે એમ કહી પોતે ઉતરેલા હોટલનું ઠેકાણું આપે છે. ભોળો મીયંજી ખુશી થતો ઘેર જાય છે. ક્રિમ્મા નિમ્માનો તીજો જોડીયો ટિમ્મો કરામતશાહનાં કપડા સમજી સમધીમા બેસે છે. નિમ્મો અહમક ખુદ પસંદને કાગળ વંચાવવા લાવે છે. કરામતશાહ જીન્નાતી કાગળમા વાચે છે કે શાહે જીનની દીકરી સબજપરી તેનાપર આશક થઇ છે અને તેને મળવા માટે કેટલીક ગોઠવણો બતાવે છે.

૧.—૮.

ખાબગાહ.

નિર્દોષ હબીબા નિંદ્રાવશ પડી છે. પેટીમાંથી દુષ્ટ અલીમ બહાર નકળી આરડાનું વૃતાંત લખે છે. કંગનપર દ્રષ્ટિ પડતાં ધીમેથી કહાડી લે છે, જે કહાડતાં નિંદ્રાવશ પડેલી પવિત્ર અબળાની છાતીના તલપર નજર પડે છે. બસ આટલી પ્રબળ નિશાનીથી ફીરોજ હારશે એમ નિશ્ચય કરી પાપી અલીમ પાછો પેટીમાં પેસે છે.

ડ્રોપ.

અંક ૨—પ્રવેશ ૧.

શાહ નસીરૂદ્દીનની દરબાર.

નજીબુદ્દૌલાનો એલચી પોતાના સુલતાનનો કાગલ લાવે છે, જેમાં લખ્યું છે કે યાતો લડવા તઇયાર થાવ યા અમારી તાબેદારી કબૂલ કરો. શાહ લડાઇ કરવાનો ઉતર મોકલે છે.

૨—૨.

અમીના અને અબ્બાસી પોતપોતાના જોબનપર ગુમાન કરતાં આવે છે. લુચ્ચાના પીર કિમ્મા નિમ્મએ આ જવાન છોકરીઓપર પહેલાંથીજ જાળ પાથરેલી છે. કિમ્મો બઇરીનાં લીબાસમાં આવી ગપસપ લડાવી આમીના પાસેથી બસો રૂપિઆ કઢાવી જાય છે.

૨—૩.

હોટલ.

નવાબી દરબારમા અકડવા મીયાજી સાહેબ બેંકમાં મુકેલા ચાર હજાર રૂપિયાની નોટનું બંડલ લઇ આવે છે. નિમ્મો નબાબ મોડે આવવાનું કારણ પૂછે છે. ભોળો અકડબાજ મીયાજી બેંકમાંથી રૂપિઆ લાવતાં વાર થઇ કહે છે કિમ્મો ફરી ગણવા કહી ગજવું જોઇ લે છે. વાતોમાં ચીલઝડપીયો, નિમ્મો નોટનું બંડલ કહાડી કાગળનું બંડલ મુકી દે છે. બહેનના લીબાસમાં છોકરાને સજાવી મીયાંજી સાથે તેનાં લગનની કબુલાત લે છે. મીયાંજી મગન થતો ઘેર જાય છે. કિમ્મો નિમ્મો ટિમ્મો કુરસી ટેબલપરના જરીન ગલીચા બગલમાં દાબી ચાલટા થાય છે. મીયાંજી મારગમાથી કાગળોનું બંડલ જોઇ પાછો આવે છે અને ભાગ્યું ટૂટ્યું ફરનીચર વેર વીખેર પડેલું જોઇ રડતો સેસ ભરતો ઘેર જાય છે.

૨.—૪.

અબદુર્રહીમનું ઘર.

અલીમ કંગન અને તલનાં દલીલથી ફીરોજપર જીત મેળવે છે. ફીરોજ તેની જીત સ્વીકારે છે અલીમ નીશાનીની વીંટી પાછી આપવા જાય છે જેનો ક્રોધી ફીરોજ ધીક્કારથી અસ્વીકાર કરી નિર્દોષ હબીબાનું લોહી રેડવાનો નીશ્ચય કરે છે.

૨—૫

મહેલનો ઓરડો.

રાણી ખુદ પસંદને હબીબા સાથે પ્યાર કરતાં શીખવે છે. તે બેવકુફ આદાની સુંઠ કરે છે. રાણી ગુસ્સે થઇ ચાલી જાય છે. હબીબા ખુદ પસંદને તમાચો મારી જનાનખાનામાં જાય છે. ખુદપસંદ રીસાઇ પરી અને કરામતશાહને ફરિયાદ કરવા જાય છે.

૨.—૬.

મહેલનો ઓરડો.

વફાદાર ફીરોજનો કાગળ વાંચતો અને તેના વહેમપર અફસોસ કરતો આવે છે. હબીબા આવે છે તેને બીજો કાગળ આપે છે જેમાં ફીરોજે તેને અમુક ઠેકાણે આવવા લખ્યું છે જે વાંચી પ્રેમ ઘેલી હબીબા હરખથી કુદતી સજવા જાય છે. વફાદાર પોતાના આકા ફીરોજના બેખત ફરમાનને ન માનતાં પવીત્ર હબીબાનું ખુન ન કરવાનો નીશ્ચય કરે છે.

૨.—૭.

તીલસ્મી ઓરડો.

ભોળા મીયાંજીને પઇસે સજાવેલા બીજા ઓરડામાં ખુદ પસંદ અને પરીની મુલાકાત ખુદપસંદ પરીને બગલગીર થવા જાય છે; પરી હાડપીંજર બની જાય છે. હાથ પગ, માથું ઇ૦ જુદાં જુદાં નાચે છે, જેથી ખુદપસંદ બુમો પાડી પડે છે. હાડપીંજર પાછું પરી બનીને એ બધા થયતાની ચમતકારો દૂર કરવા કરામતશાહની ઉપર સદકા માટે મોટી રકમ મોકલાવવા કહે છે.

૨.—૮.

જંગલ.

વફાદાર હબીબાને લઇ જંગલમા આવે છે અને ફીરોજનો પોતાપર આવેલો કાગળ દેખાડે છે. નિર્દોષ હબીબા આપઘાત કરવા જાય છે, વફાદાર રોકે છે અને મરદાનો લેબાસ આપી ફીરોજની તલાશ કરી બેગુનાહીની સાબેતી આપવા ભલામણ કરે છે. ફરેબી રાણીએ આપેલી ગોળીઓની શીશી તબીયત ખરાબ હોય તો ખાવા કહી બંને છુટાં પડે છે.

૨.—૯.

મીયાંજીનું ઘર.

આંધળી પોનાના વર માટે બડબડતી આવે છે. લુંટાયેલા મીયાંજી આવી લાગે છે પર બઇયરમાં મારામારી થાય છે, લુચ્ચો નિમ્મો ફતેહ લેઇ ખુશ થતો ઘેર જાય છે.

૨ —૧૦.

જંગલ.

જાફર મુજફ્ફર શીકારથી આવે છે એ બંનેને ચોરી લાવનાર સુલતાન નસીરૂદ્દીનનો માજી સિપાહસાલાર ફતેહજંગ જેણે પોતાનું નામ

ફેરવી આજાદ રાખ્યું છે તે કેટલીક બધી ગુજરીની વાતો કરે છે. આજાદ ખરો ભેદ છુપાવી ગોળ ગોળ વાતો કરતો બન્નેને પોતાના ગાર ભણી લઇ જાય.

૨.—૧૧

ગુફા.

હબીબા ગારમાં જાય છે, આજાદ બંને છોકરાઓ સાથે આવે છે કેટલીક વાતચીત પછી હબીબ (હબીબાનું ફેરવેલું નામ) ને અગ્રહથી મેહેમાન તરીકે રાખે છે.

ડ્રોપ.

અંક ૩.—પ્રવેશ ૧.

ગુફા

હબીબ (હબીબા) શરીર અને માથાના દુખારાને લીધે શિકારે નથી ગયો. દુખ વધારે થવાથી વફાદારે આપેલી ગોળીઓ ખાય છે જેના ઘેનથી મુરદુ થઇ પડે છે.

૩.—૨.

જંગલ.

રાણીના મોકલવાથી હબીબાની શોધમાં નિકળેલો ખુદ પસંદ જંગલમાં આવે છે. શિકારે નિકળેલા વનવાસી જાફર મુજફ્ફર અને આજાદ તેને જુવે છે. આજાદ ખુદ પસંદને ઓળખી તે શા માટે આવ્યો છે તેની તપાસ કરવા મુજફ્ફરને મુકી ખુદ પસંદ સાથે કેઇ બીજાં માણસો કંઇ તપાસ માટે આવયાં છે કે શું ? એવી ચિન્તાથી જાફરને લઇ શોધવા જાય છે. બેવકૂફ ખુદ પસંદ લાંબી ટુંકી વાતો કરે છે જેથી ક્રોધી થઇ મુજફ્ફર તેને એક ઝાડ સાથે બાંધી દે છે. દયાળુ આજાદ બધે શાન્તિ છે એમ જોઇ તે મુર્ખને છોડી દેવરાવી હબીબની તબીયત સારી ન હોવાથી જાફર મુજફ્ફરને ગાર ભણી મોકલી પોતે હબીબ કોણ હશે તેનો વીચાર કરે છે. તેટલામાં બંને છોકરાઓ હબીબની લાશ લઇ રડતા આવે છે. આજાદ દાટી દેવા કહે છે, પણ ભોળા છોકરાઓ એક દહાડો વધુ રાખી મૂકવા આગ્રહ કરે છે અને ફુલપાનથી ઢાંકી બધા શોક કરતા જાય છે.

શાહ નસીરૂદ્દીનપર ચઢાઇ લઇ જતો સુલતાન નજીબુદ્દૌલાનો સિપાહ સાલાર હિંમેરજંગ આવી લાગે છે, હબીબ શુદ્ધિમાં આવે છે અને તેની ફોજમાં સિપાહી તરીકે દાખલ થઇ તેની સાથે જાય છે. આજાદ અને છોકરાઓ ફોજની જવાની ખબર જાણી હબીબને દાટવા આવે છે પણ લાશ મળતી નથી તેથી શોક કરે છે અને શાહ નસીરૂદ્દીનની પક્ષ નબળી હોવાથી તેની ફોજમાં શામીલ થઇ લડાઇમાં નામ કહાડવાની ઇચ્છા બતાવે છે. ગંભીર આજાદ પીતા તરફથી પુત્રો લડવા માગે છે એમ જોઇ પોતે પણ તેઓની સાથે લડાઇમાં શામીલ થ .ય છે.

૩—૩
તીલસ્મી ઓરડો.

ખુદપસંદને ઉલ્લુ બનાવી ચાર લાખ રૂપીયા મારી ગબ્બર થયેલા ઢીમ્મા નીમ્મા ટીમ્મા હવે કંઇ મળતું ન હોવાથી પરસ્તાનના ઓરડાનો સામાન ઉપાડી લેવા આવે છે તેટલા ખુદપસંદ આવી લાગે છે, તે લોકો સંતાઇ સબ્જપરીને શીખવી મોકલે છે અને સબ્જપરી છેલ્લે પાટલે બેસી પરીમાંથી પરો થઇ જાય છે. ખુદપસંદ હાથ ઘસતો રહી જાય છે.

૩—૪
મહેલ

હબીબાના નાસી જવાથી શાહ શોક કરે છે. સીપાઇયો વફાદારને પકડી લાવે છે. તે પોતાને બેગુનાહ સાબીત કરે છે, શાહ તેને છોડી દે છે. કાસદ લડાઇ આરંભ થવાના સમાચાર લાવે છે. શાહ જાય છે.

૩—૫
લડાઇનું મેદાન.

રોમી ફોજ આવતાં પોતાનો મોરચો પસંદ કરી લડવાની તઇયારી કરે છે.
જીવવાથી કંટાળેલો ફીરોજ મારવાનો નીશ્ચય કરી સંતાઇ ઉભો રહે છે. શાહ અને દીલેરજંગ તલવારથી લડે છે. દીલેરજંગ શાહપર વાર કરવા જાય છે. શુરો ફીરોજ નીકળી આવી તેને ઘાયલ કરી પટકી દે છે. નસીરૂદીનની ફતેહ થાય છે અને રોમીઓને કેદ કરી બીજે દહાડે દરબારમાં હાજર કરવા કહી આબાદ જાફર મુઝફ્ફરને તેમની અમુલ્ય સેવા માટે ઉપકાર માની દરબારમાં આવવા કહી ચાલી જાય છે ફીરોજ જીવતો રહેવાનો શોક કરે છે તેટલામાં સીપાહીઓ જાસુસ સમજી તેને પણ બાંધી શાહ પાસે લઇ જાય છે.

૩—૬.
શાહી મહેલ.

રાણી, શાહ લડાઇમાં ન મરે તો ઝેરી દવાવો મારવાનો નીશ્ચય કરે છે. વફાદાર આવી ખુદપસંદના મરણના સમાચાર આપે છે. પુત્ર મરણથી ક્રુર રાણી દુનીયાંની નાપાયદારી સમજી પોતાના હાથે એક પત્ર પોતાના પાપોના એકરારનો લખી વફાદારને શાહને આપવા આપે છે અને પોતે ઝેર ખાઇ આપઘાત કરે છે.

૩.—૭
છાવણીમાં દરબાર.

વફાદાર મલેકાનો પત્ર લાવે છે, શાહ વાંચી પોતાની ભુલોપર સર્મીન્દો થાય છે રોમીઓને કતલ કરવાનો હુકમ કરે છે. દીલેરજંગ હબીબને છોડી દેવા અરજ કરે છે. શાહ તેનો હાલ પુછે છે. તે અલીમ જે કેદીઓમાં છે તેને જુઠો સાબીત કરી જાહેર થાય છે. બાપ દીકરીનો મીલાપ તેમજ ફીરોજ પણ ઓળખાઇ પોતાની ભુલપર પસ્તાય છે સમય સારો જોઇ અજાદ પણ પોતે ચોરેલા શાહના દીકરાઓને જાહેર કરી આનંદમાં બમણો વધારો કરે છે. કેદીઓને અભયદાન મળે છે.

બનાંમે ખુદા.

૧.

દાતા તોરેહી હાથ મોરી લાજ જીકા પ્યારા
પી હમારા દુખીઆરા ફીરે મારા મારારે
કહાં આજ—દાતા૦
પરેશાની મોરી બડી બીન સરકે સરતાજ
તુ દુખ હરતા તુ સુખ કરતા
ખાલિક માલિક સાલિક પાલનહારા હમારા
સહારા ગરીબનવાજ—દાત'૦

૨.

મન મોહન તોરે નયના અજબ રસીલે
નિર્ભયનિપટ નસીલે—નયના૦
મદ મતવાલે પ્રેમકે પ્યાલે
કહરહેં પીલે પીલે પીલે
મટકીલે ચટકીલે ખટકીલે—તોરે નયનાં૦

૩.

દિલ જાનીએ મેરી નીશાની નિમાની જાંનીકી
જાંની બનાના ઈસે કહીં હાથોસે તુમ ન ગંવાન'—દીલ૦
દુખને હય ઘેરી ચરનનકી ચેરી મેરીભી ધીરજ

બંધાના, કુરકુતકા લગા બાલા કરૂંગી આહોનાલા
ભૂલ ન જાના ભુલવાના બહાના ન લાના—દીલ૦

૪.

ધર ધીર ધીર ધીર જરા મનમે પ્યારી
કર દમ બદમ ન અશ્કબારી
લબપે રખના આહોજારી જારી
દુખ દેખા નહી જાએ જીયા ભરભર આએ
ચલ જાને દે ટલ જાને દે અરી માન માન માન
માન વારી—ધીર૦

૫.

અબ કીસે વીસે ખાલી હૈયે ભરદે જરદે ગફ઼ફ઼ાર
ઐયાર મક્કાર હોશિયાર તર્રાર જીદાર
અચરજ હય ફિર નહો જરદાર—અબ૦
ઘતિયાંકી બતિયાં કરૂં દિન રતિયા
મિલે કોઇ અયસા કતરૂં જો પયસા
આખકા અંધા ગાઠકા પૂરા ઉલ્લુકા પઠ્ઠા કોઇ—
જો પાઉં ખૂબ બનાઉં. ઝુકકર સલામ કરૂં
પૂરા જો કામ કરૂં ફિર ન કલામ કરૂં
ચલે ચલે યોહી ચલે મેરા બ્યોપાર—અબ૦

૬.

કોઇ પૂરાહી પૂરા બ્યોપાર કરેંગે
બ્યોપાર કરેંગે રોજગાર કરેંગે

જ઼રા સમઝાકે કહીયે કયસે
કોઈ સોનેકી ચિડિયા શિકાર કરેંગે—કોઈ૦
ઓ નિમ્મા—વાહ ફિમ્મા—
હમ તુમ મિલકર ઘેર કે લાયે
આંખકા અંધા ખરીદાર હો ગરમીયે બાજ઼ાર
ઔર પૂંછો બતિયાં ઘતિયાં દગાકી દૂકાનમેં—

૭.

તેરા જાદૂ ન ચલેગા જાદૂગરની
છલ તેરે બલ તેરે કલ તેરે આગે આયેં તુઝકો
ખાયેં સુખ હરની—તેરા૦
અપજસી અપજસ છાયા તેરા જગમે
હકૂમે અપને કાંટે બોતી હય કર બુરી કરની—તેરા૦

૮.

મીન નયન નીઉના મીદ કરૂ ન જૂડવમા
ભાનુ કોટી તેજની સમાન દઈવમુને ગાના
રી મપ ધપ મપમ ગગરીસા સારી સાની
ધપ ધની સારી રીગરી સારેમ પધ પમ પપ
ધ ધ ની ની ધ પ મ પ પ પ ધ ધ ની ની સા ની ના
ધ પ મ પ ધ ની સા રી ગ રી સાની ધ પ ગ રી સા–મીન૦
મથુરા નગરનીવાસીની મધુ કઈટભ
ભંજની વીધૂર્બાંબ વદન પરૂ લનુ
વેઠનું વીનુ–સુની–વાઠનું—મીંન૦

૯.

અટારિયોંપે ગિરારે કબુતર આધી રાત
સુન બાબો મોરી હમ તુમ કરેં દોદો બાત
નહિં નહિં રે દિવરા ભાઈ તેરા જાગે સારી રાત
ખેંચ લાયા હય ભલા કૌન સરે બામ મુઝે
લોગ કરતે હયેં તો કિસ નામસે બદનામ મુઝે.
રાતકે વકુત દબે પાઉઓં છુપકર આના
આપ હી સોચલેં હય આપસે કયા કામ મુઝે

૧૦.

ઈન દૂકાનદારોકા ખુદા ભલા કરે
જીનકે જરીયે દાલ યારોંકી ગલા કરે
પયરહન કિરાએપર હમે યું હી મીલા કરે
ઘરમેં ખાક હો નહો નવાબ બરમલા બને
સલમા ઔર જરીટકી બરાય નાંમ હય
યે ફરેબકે હય દાને ઔર યે દામ હય
ઈધર કતર ઉધર કતર ખતર વતરસે દરગુજર.
કે હમપે યે હુનર તમામ હય
યે આંનબાન શાંન હય કમંદ બાંકી
રંગમે રંગી હુઈ હય હય મગર મંગી હુઈ હય
આંનબાંન—

૧૧.

મોરી નારી તકરારી કરે ખારી નીતભારી બરબાદ કરે ઘરભરકો—
ગમકી નીશાની જીદકી દીવાની જીતી મસાની હય શૌહરકો—મોરી.

રખે રાત દિન ઘરમે લડાઈ માત બાતમેં હાતા પાઈ
હો પડોસમે લોગ હંસાઈ સુને નહીં વો મેરી દુહાઈ
માર માર કર મુઝે ગિરાને ફિર સપાટકી ચાટ દિખાવે
યારબ ડ્રફૂર અય પાક નૂર હો જાયે અંધી બલાદૂર
પહેલુમેં હો કોઈ રરકે દૂર—મોરી૦

૧૨.

શામ ખિલો જોબનવા જમજમ છબ બરસેરે
વિમલ કમલ ખિલન લાગો મદન સદન હોરે
મનમેં નિતયે આવત મોરે ગરવા લાગૂં તોરે
શામ કન્હાઈ વોયદુરાઈ હમરે મન બસોરે--શામ

૧૩.

સાહેલીયો લુભાઓ રિઝાઓ ખૂબ પ્યારી. સખીરી વારી
ગતમતવારી ગજકો લજાન હારી
કર નયનનસે બતાઓ સબ ભાવ. સખી પ્યારી—સખીરી—
સાહેલીઓ.
મનહર તાન આલી સાચેમેં ઢાલી નઈ નીરાલી
ખુશ રહે સરવર આલી ઈસ ગુલશન કા માલી
નિસદિન રહે ખુશહાલી ગાવો ગાવો દે દે તાલી
તનમન પ્રાન સભી વારી બલહારી સખી સારી
દિલદારી જાંનિસારી ખુશી હય ભારી--સાહેલીઓ.

૧૪.

લગે યે નયન મોરે શરમાન લમન યે છુરી લગીરે,
અચાનક ઘાયલ ભઈ નાદાન જીગરમેં છુરી લગીરે,

નીંદ નયનોંકી ભગીરે, પહરો અનજગી જગીરે;
દોહી દિનં પહલે ગતિ મોરે મનકી હા-યે નથી
મોરે બદનમેં કસક મદનકી હાં-યે નથી
જોબન હય બળવાન-લગે
પતલી કમર ઇતની નથી યે નયન મતવાલે નથે
હા પાસ ઈન્કે કુન્દ છુરિયાંથી મમર ભાલે નથે
યે રસ્સિયાંથી બે બટી જહરી નથે કાલે નથે
પલકેં ભંવે જો કુચ્છભી થે આફત કે પર કાલે નથે
બને અબ ખાસે તીર કમાન—

૧૫.

મેરી ફુલતી કુલતી જોબનકી ડાલ રખ્ખૂંગી કયસે સંભાલકે
એ જવાંની દિવાની આ ગઇ
કહાં રખૂં મઐં ઇસકો સંભાલકે
યહા જોબનકે હમલે નિરાલે
વહાં કંગનને પાઉ નિકાલે
પડે દો દો મુસીબતસે પાલે
ઉસે તાલાશ કરને જાઉં તો ઇસ્કો રખ્ખુંગી
કએસે સંભાલકે—મેરી

૧૬.

અજી દેખના મેરે નખરોકી ફિત્નાગરી,
મેરે નખરોંકી ફિત્નાગરી, હોગી જાદૂભરી,
ગોયા બનકે પરી, કરૂં વો દિલબરી—અજી.
અયસી અદાયેં કે ઉલ્લૂ બનાયેં,

અબરૂ કમાંન, નયનોંકે બાંન, મારૂંગા તાન,
લેલૂગા જાંન—અજી.

૧૭.

ફુલિયો સુહાગ બિપતસે છૂટીરે ખુલે ભાગ
બનું સેજનકી શોભા તોરા સઈયાં
સઈયા કે નિસાર કરમ આજ મોરે ઉઠે હંષ જાગ—
ફુલિયે..

બલમાં હમારે હમે ગોદ ખિલાવેં,
ડાર મગન મન ગલ બઈયાં,
મય તો લાગું હરદમ તોરે પઈયાં—ફુલિયો.

૧૮.

હાય હાય હાયરે નવાબ તેરા ખાના હો ખ઼રાબ
મુઝે દૂલ્હા બનાકર લટા—હાય હાય હાય હાય
બાતોંમેં ઘાતોંમેં ઇસ બદજાતોકી મેરા
ઘરભી ગયા જ઼રભી ગયા મરભી ગયા હાય
લે નોટ દે ચોટ કહાં ચલદીએ લે લોટ—હાય.

૧૯.

માન ગોરી ન મોરી ઠઠોરીપે નાક ઘિસાનારે
ચલરે ગોરી બનાવન વાલે ગોરી બનાનેકો મુંહતો
બનાલે મેરા ન પીછા લે જારે રિજ઼ાસે જા જા જા
રહમ ખ઼ુદારા પરી દિલારા મયૈં હું ગ઼ુલામ તુમ્હારા
વાહવારે સપેરે પૂરે લુટેરે યે હથ ફેરે
યે ગુન તેરે અયસે તો મેરે લાખોં હયૈં ચેરે જા જાજા—માન.

૨૦.

ચાહે મોરે પ્રાંનનપર બનજાએ બલાસે
કષ્ટ સંહારૂં ધર્મ ન હારૂં
કભીસે મર કાટું કિસ્કા જીસકા દાસ—
એકતો બરજ રહે સુદ ગુનવાકે દુજે હય
નમકકો પાસ—ચાહે

૨૧.

મોહની મૂરત સોહની સૂરતવાલા હો મોરે
મન બસ ગયો નયન મિલાકે સયન
ચલાકે બાલાસા મારા
મદ ભરે નયના, રસ ભરે બયનાં આલા
હય બાલા વારા તન મન ધન તુઝપર વારા
છલબલને તેરી મારા, તૂહી નયનોંકા તારા
ગોરા. તુહી હય પ્યારા—

૨૨.

અજી તાક તાક સીનેમેં મારીએ તીર નિગાહે નાજ઼કે
દિલભી તુમ્હારા જીગરભી તુમ્હારા
જહા જી ચાહે ઉતારીયે—તીર.
આસ યેહી હય તમન્ના યેહી હય
કયું ન ખુશીસે સહારી।—તીર

૨૩

જારે જાજારે બેવફા મોહે ન સતા જીઆ ના જલા અરે જા—
ઓ મેરી દિલબર પ્યારી મયેં દિલસે તુઝપર
વારી મનસે સૌતનસે યારી, હમસે યે જાહિર દારી
લગાઓ લગાઓ યે તોહમત લગાઓ
યુંહી આજમાઓકે મુલાજીમ બનાઓ
અજી આઓ આઓ ન ધમકી દિખાઓ
નજર તો મિલાઓ લગીકો બુઝાઓ જા દૂર હોજા—

૨૪

સંસાર અસારમેં સાર નહીં રંગ બદલત લાગે બાર નહીં
બરતર બહેતર બન કમતર તનમન હનહન પથરોં સફર કરે—
બિપતકી મારી દરતેજારમેં, કોહ સારમેં ખાર જાર હો
બન બન ડોલે મારી મારી, બિન આધાર હાર.

૨૫

અય મુવે મત બન ખુબતી
હકુસે તો ડર, હવસ ન કર, હદસે ગુજર કર—અય.
હમને તો દમડી દમડી જોડી પટક પટક સરકો
નિપુતકે પટક પટક સરકો
તુને ઓ નવ્વાબ જરા દેરમેં ફિરાયા પાની
નવ્વાબજાદીસે શાદી ફિર કરના
અચ્છા કરો તૌબા તૌબા
તૌબા કરૂં તૌબા તૌબા
તૌબા પુકાર આહિસ્તા માર સદકા ઉતાર
અરરરરરર દઈ—અય મુવે.

૨૬.

જહાંબાની જાવેદાની જ્ઞાની તૂ યજદાની તૂ લાસાની તૂ
તુહી ગુની તુહી ધની દાની તૂ સબ ફાની હએં લાફાની તૂ
સરવર બરતરસે બરતર તેરે આગે કમતરસે કમતર
જલચર થલચર ઔર નભચર અફસર સબપર તૂ જગધર-જ.

૨૭.

અંજલ અધિકારી, વોહી જાતે બારી
દુનિયાકે સારે જીવ, વાકે ભિકારી
ખાનપાન જ્ઞાન માન, દેનહાર એક જાન
દાતા જો બને કોઈ, હોત પાપ ભારી.

૨૮.

કયસી પીતનિભાઈ સુધ હૂ મોરી બિસરાઈ
મોરી યાદ ન આઈ માનો નાર હું પરાઈ—
સબર પિયા બિન આવત નાહીં
બિરહાને સજન તોરે અયસી ગત કીની
ભાવે ન કછુ મોરે જીપે બનાઈ—

૨૯.

નાયા ન જાનત કોઈ મોરે રબકી
ગુનીયોંને લાખન કીયે હંય જતન બીચાર—મોરે
ઉસે ઠુકરાયા ઉસે અપનાયા
દરત કે હંય યે ઉભાર—મોરે રબકી.